

#beCircular

Annual Meeting 2017

SAMENVATTING - NAMIDDAG SESSIES

Werkgelegenheid/opleiding

be circular be.brussels

Workshop– Werkgelegenheid/opleiding

Opleiding, onderwijs en werkverschaffing zijn de hefboomen voor de toekomst. Hoe integreren we in de opleiding en het onderwijs de competenties die nodig zijn voor de ontwikkeling van de circulaire economie en haar potentieel om banen te scheppen?

Inleiding van de debatten:

1

Aude Grillot (Coördinator van het thema Opleiding van het Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie, Impulse) over de vorderingen van Be Circular in het thema Opleiding. Presentatie van de eerste gestarte projecten en uitnodiging voor de deelnemers aan de workshop om hun ideeën voor projecten voor te stellen.

Peter Mitchell (Chief Economist, Waste and Resources Action Program, VK) presenteerde de resultaten van een [studie over banenschepping in de circulaire economie in Londen](#). De studie in 33 Londense wijken telde 46.700 bestaande banen in de circulaire economie en schatte het potentieel voor banenschepping in de circulaire economie op 40.000.

In de studie zijn de banen in de circulaire activiteiten in Londen, de vraag, het type gezochte banen, de competenties, het onderwijs en de op de markt beschikbare opleidingen werden in kaart gebracht. Door de verschillende kaarten met elkaar te vergelijken, kon men 3 scenario's opstellen: (1) Geen nieuwe initiatieven, (2) Huidige ontwikkeling en (3) Transformatie.

De studie benadrukte de wederzijdse afstemming tussen de behoeften van de circulaire economie aan laag of matig hoog geschoolde banen en de beschikbaarheid van dit type arbeidskrachten. Ze besloot dat een uitbreiding van de circulaire economie werkgelegenheid zou kunnen scheppen in wijken met een hoge werkloosheid of gedelocaliseerde banen.

Annerieke Douma (Director Program & Business Development Circle Economy, Nederland) onderstreepte de behoefte aan nieuwe banen als gevolg van de evoluerende arbeidsmarkt en de groeiende steden, die onderhevig zijn aan veranderingen vanuit de circulaire economie. 7 elementen zijn cruciaal voor een zinvolle circulaire economie: voorrang geven aan hernieuwbare bronnen, het bestaande beschermen en in stand houden, de bedrijfsmodellen herzien, afval als grondstof gebruiken, ontwerpen voor de toekomst, de digitale technologieën benutten en samenwerken om samen waarde te scheppen. Voor elk van deze elementen bestaan er al banen en moeten banen worden geschapen.

Vervolgens presenteerde Annerieke hun methoden voor de berekening van het aantal circulaire banen (met een onderscheid tussen directe en indirecte circulaire banen). Volgens deze berekening schat men dat Nederland 810.000 circulaire banen telt. Deze banen zijn verdeeld over de 7 voornoemde sleutelementen en illustreren de belangrijkste vereiste competenties: handvaardigheidscompetenties, niet-routineuze competenties, kritische geest en interactieve competenties.

Patrick Tranny (Directie Bureau voor een Solidaire en Circulaire Economie, stad Parijs) presenteerde de Franse ramingen in termen van circulaire banen. In Frankrijk heeft men al 600.000 tot 800.000 circulaire banen gecreëerd en schat men dat er op termijn 450.000 tot 500.000 banen bij zullen komen. Het zijn zeer gevarieerde banen en alleen al in de sector van het hergebruik/recyclage is het potentieel voor het bijkomend creëren van banen enorm. Terwijl sommige domeinen van de circulaire economie matig tot hooggeschoolde banen zullen scheppen, is er ook een potentieel voor de laaggeschoolde banen, wat de postindustriële landen het meest nodig hebben. Het betreft niet-delokaliseerbare, stedelijke banen, in solidariteit met de activiteiten op het platteland.

In 2017 heeft de Stad Parijs een studie van het aantal banen in de circulaire economie besteld, om over een benchmark te beschikken die toelaat om de verdere evolutie op te volgen. De Stad Parijs tracht bovendien om de actoren van de circulaire economie met elkaar in contact te brengen en om bij de ondernemingen te peilen naar hun behoeften aan arbeidsprofielen. Parijs zal in 2018-2019 een projectoproep voor de financiering van innoverende opleidingen lanceren.

Julien Holef (projectbeheerder Onderwijs/Duurzaam Bouwen, BRC Bouw), presenteerde Modul 2.0, een innoverend bouwproject waarin studenten ingenieurswetenschappen en architectuur van de ULB een bouwproject tekenen dat door studenten van het EFP wordt uitgevoerd. Het project werkt met duurzaamheids- en circulariteitsdoelstellingen, zowel op het vlak van de constructie van het gebouw (moduleerbare, transporteerbare constructie, geen gebruik van lijm...) als op dat van zijn gebruik (intelligent beheerd water, energieproductie, beperking van de behoeften...).

Het project werd in één schooljaar uitgevoerd, een bijzonder korte termijn. Het maakt interacties mogelijk die weinig gebruikelijk zijn in de bouw, en biedt mogelijkheden om te leren uit de praktijk. De projecten hebben een groot aantal neveneffecten: ontmoetingen, netwerking, ontzuiling van expertises, prototypes van technische innovaties, banen en commerciële opportuniteiten.

Jean-Pierre Debacker (Verantwoordelijke van het project BRIC en medewerker van de Clusters Bouw en Elektrotechniek, EFP) presenteerde het project BRIC, dat de studenten van het EFP gedurende 4 jaar zal opleiden in de circulaire economie. Het project omvat de bouw van een module van 60-70 m² volgens de principes van de circulaire economie, met een circulaire benadering die 3 bestemmingen in 3 jaar tijd mogelijk maakt. Alle bouwvakken dragen bij aan het project, dat een twintigtal operationele partners telt.

Rondetafelgesprekken

Tijdens de rondetafelgesprekken kregen de deelnemers 4 vragen voorgelegd:

Vraag 1: Potentieel voor de werkgelegenheid in Brussel

- Behoeftte aan beroepen met handenarbeid in een groot aantal sectoren: de sector van het afvalbeheer is het sterkst vertegenwoordigd, gevolgd door onderhoudsberoepen van het type herstellere, en nieuwe beroepen van de circulaire economie, zoals valorist.
- Belemmering: hoe kan men rendabel zijn? Dure arbeid en huur, zeer goedkope nieuwe producten.
- Opportuniteit: de economie herlokalisieren en een fiscale (btw) en wetgevende omgeving scheppen die de circulaire economie bevordert.

Vraag 2: Opleiding van de opleiders

- Van jong tot oud opleiden
- De docenten opleiden en voor de circulaire economie sensibiliseren
- Meer transversaliteit tussen de studenten en de ondernemingen, en tegelijkertijd het publiek tot het nieuwe paradigma overhalen
- De opgeleide mensen zullen nieuwe ondernemingen en nieuwe behoeften scheppen, die op hun beurt nieuwe opleidingen zullen vragen.

Vraag 3: Nieuwe opleidingen

- Alternierend leren, behoefte aan budgetten om de opleiding te financieren (de opleiders zijn vakmensen die vakantie nemen en betaald moeten worden)
- Volledig didactisch materiaal (kits over de circulaire economie) om tussen de opleidingsorganismen te verdelen